

Učebné osnovy

Výtvarná výchova

(3hodiny týždenne, 99 hodín ročne)

Úvodný ročník

Vzdelávacia oblasť : Umenie a kultúra

Predmet : Výtvarná výchova

Ročník : úvodný

Časová dotácia : 3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne

Obsah vzdelávania v úvodnom ročníku v predmete Výtvarná výchova na primárnom stupni vzdelávania predstavuje priestor pre porozumenie významu kultúry a umenia v živote človeka a spoločnosti. Žiakovi sú sprostredkované hodnoty umenia, kultúry a kultúrnej tradície a vyjadrovanie sa rôznymi umeleckými prostriedkami vizuálneho, dramatického, hudobného umenia, písaného a hovoreného slova. Primerane veku sa formujú samostatné a zodpovedné postoje žiakov k súčasnej kultúrnej ponuke. Prostredníctvom tematických celkov ŠVP vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra smeruje obsah vzdelávania v úvodnom ročníku k tvorivému využívaniu výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a vnímaniu kultúrnej tradície a dedičstva svojho regiónu, národa, krajiny.

Pozornosť sa sústreďuje predovšetkým na:

- vlastnú sebarealizáciu a získavanie osobných skúseností s vlastnou tvorbou (kreslenie, maľovanie, modelovanie)
- povedomie kultúrnej identity
výchovno – vzdelávacia činnosť v úvodnom ročníku sa zameriava na:
 - experimentovanie s výtvarnými prostriedkami a technikami (maľovanie vodou a vodovými farbami na veľké plochy, podľa námetu i podľa vlastných predstáv,
 - poznávanie a miešanie farieb);
 - maľovanie základnými a zmiešanými farbami;
 - kreslenie, dokresľovanie, obťahovanie, práca so šablónou (paličkou do sypkého materiálu, kriedou, pastelkami);
 - modelovanie (z hliny, moduritu, plastelíny, cesta, drôtu);
 - konštruovanie (zo skladačiek, stavebníc, škatuliek, kartónu a i.), trhanie, skladanie,
 - lepenie, strihanie (papiera, textilu a pod.) a činnosti s drobným materiálom (korálky, gombíky, prírodniny a i.);

- vytváranie figuratívnych zobrazení z geometrických tvarov, komponovanie figúry a stavby tela (človeka, zvieratka, rastliny) z geometrických tvarov;
- vytvárania farebných stôp, škvŕn, otláčkov, machúl, fŕkania a liatia farieb a pod.;
- poznávanie a postupné chápanie konkrétnych umeleckých diel a regionálnych artefaktov;
- vytváranie objektov, koláží, asambláží
- výtvarné interpretovanie umeleckých diel a pod.

Vo vyučovacom predmete výtvarná výchova v úvodnom ročníku sú zaradené manuálne činnosti, práce s rôznym materiálom a osvojovanie si pracovných postupov. Žiaci získajú základy technickej zručnosti i estetického cítenia. Činnosti je potrebné vykonávať v súlade so zásadou postupnosti a individuálneho prístupu. Dôraz sa kladie na kontinuálne rozvíjanie vrodených a prirodzených predpokladov žiakov a pozitívnu stimuláciu sklonov k hravosti a spontánnosti. Výtvarné stvárňovanie skutočnosti vychádza z prirodzeného detského videnia a chápania sveta a spájajú sa v ňom praktické, poznávacie a estetické stránky. Žiaci sa učia citlivejšie vnímať svet okolo seba a aktívne ho hodnotiť, ilustrovať a dotvárať podľa vlastnej fantázie. Okrem realizácie konkrétnej úlohy a postupu, si žiaci osvojujú aj niekoľko pojmov súvisiacich s témou. Obsah sa prepája s inými vyučovacími predmetmi, napr. so slovenským jazykom a literatúrou, s hudobnou výchovou, prvoukou, s matematikou a hudobnou výchovou.

Mesiac	Cieľ	Činnosť	Pomôcky
IX.	Diagnostická práca na zistenie úrovne výtvarného prejavu dieťaťa	Čo viem nakresliť, namaľovať	výkres, papier A3, A4, voskový pastel, ceruzka
	Hra - experimentovanie s čiarou, precvičovanie hrubej motoriky	Kreslenie čiar pomocou celej ruky, ramena Grafický záznam kyvadlového pohybu celej ruky - Čmáraniny	baliaci papier, rudka, uhlík, ceruzka
	Precvičovanie správneho držania a pritláčania grafického materiálu	Vytváranie grafických stôp rôznym materiálom na papieri: čiary, bodky, ...	výkres, papier A3, A4, ceruzka, hrudka, vosk.p

X.	Precvičovanie jemnej motoriky Hra a experimentovanie s čiarou	Grafické záznamy, pohyby vychádzajúce zo zápästia Kreslíme čiary zvislé, vodorovné, krátke, dlhé, tenké, hrubé Grafické cvičenia s adekvátnou motiváciou: kreslíme plot, dážď, naukladané drevá, sieť,	papier náčrtkový A4, A3, voskový pastel výkres A4, A3 vosk.pap., ceruzka
	Hra a experimentovanie s farbou	Zapúšťanie sýtych farieb do mokrého podkladu: červená, žltá, modrá. Farby sa prelínajú, vznikajú ďalšie farby. Farby možno navzájom miešať aj prstami, alebo Handričkou	akvarelové farby, štetec, výkres A3, A4
XI.	Hra a experimentovanie s čiarou	Kreslenie uvoľnenie plynulým pohybom, rôznorodým grafickým materiálom na väčších plochách Nenasilné precvičovanie šikmých čiar zvlášť i v kombinácii s vodorovnými a zvislými Správne motivovať: napr. kreslíme hviezdičky, zuby draka, plot aj s ukončením, dom so šikmou strechou a komínom, ...	rudka, uhlík, voskový pastel, papier A3
	Hra a experimentovanie s farbou	Vytvárať farebné škvrny na papieri, zložením papiera odtláčať farebné škvrhy a následne hľadať vo vzniknutom tvare podobu vecí, pomenovať ich	akvarel. farby, štetec, výkres A4

Mesiac	Cieľ	Činnosť	Pomôcky
XI.	Grafomotorické cvičenia	Nácvik šikmých, zvislých a vodorovných čiar v 4 cm linajkách. Kombinácie uvedených čiar s rôznou dĺžkou a hrúbkou	pracovné listy vylinajkované a predpísané učiteľom
XII.	Uplatňovať naučené zručnosti	Obratne kresliť rovnobežné a rôznobežné čiary, pri kombinácii čiar vodorovných, zvislých i šikmých. Konkrétne motivovať: obraz, okno, dvere, polica, zuby zvieratá, ...	krieda, voskový pastel, rudka, papier A4, A3
	Precvičovať krúživý pohyb ruky	Pri používaní farieb s krycími schopnosťami precvičovať krúživý pohyb ruky, miešanie farieb	temperové, alebo akvarelové farby

		<p>Pokúsiť sa o presnejšie znázornenie plných kruhov malých i väčších, ako aj znázornenie kruhov linkou</p> <p>Motivovať: napr. balóny na oblohe, guľičky na zemi, okrúhle kamienky vo vode, koláče, gule a iné ozdoby na vianočnom stromčeku...</p> <p>Práce možno spracovávať aj tematicky</p>	<p>s belobou, plochý štetec, papier A3</p> <p>voskový pastel, kombinujeme s akvarelovými farbami</p>
	Grafomotorické cvičenia	Nácvik čiar rovnobežných a rôznobežných ako aj kruhov v 4 cm linajkách. Kruhy kreslíme veľké i malé	pracovné listy predpísané
I.	Rozvíjanie priestorovej predstavivosti a hmatového zmyslu	<p>Skúmať vlastnosti a tvárne možnosti modelovacích materiálov: hliny, modulitu, plastelíny</p> <p>Modelovať základné tvary: gule rôznych veľkostí, zdobiť ich vrypom, lepiť navzájom, lepiť detaily</p>	<p>modelovací materiál: hlina, modulit, drievka, plastelína, podložka</p>
	Precvičovanie jemnej motoriky ruky	<p>Grafickým materiálom precvičovať tvary kruhov: veľkých, malých, navzájom sa prelínajúcich, ...</p> <p>Uplatniť motiváciu pri ich kreslení, prípadne zasadení do deja: chlapec púšťa bublinky, balóny, gule na vianočnom stromčeku, počítadlo s guľičkami ...</p>	<p>voskový pastel, rudka, pastelky, kombinujeme s akvarelovými farbami</p> <p>papier: A3, A4, A5</p>
	Grafomotorické cvičenia	Precvičovanie rôznych kombinácií kruhov veľkých a malých ako aj opakovanie rôznych čiar v 4cm linajkách	pracovné listy predpísané

Mesiac	Cieľ	Činnosť	Pomôcky
II.	Rozvíjanie abstraktných predstáv	<p>Vystrihovať voľné a geometrické tvary pomocou preloženého papiera. Správnou motiváciou zaviesť grafické znázornenie špirály: zvieracia ulita, koláč, slimák..</p>	<p>kancelársky papier A4, nožnice</p> <p>fix, prepisovačka, ceruzka, papier A5, ...</p>
	Utvárať u žiakov základy estetického záujmu a hodnotiaceho vzťahu k životnému prostrediu	<p>Na vychádzkach učiť žiakov pozorovať veci okolo seba a nachádzať v nich zaujímavé črty aj z výtvarného hľadiska: tvar, farba, ...</p> <p>Vo výpovediach žiakov, besedách o zážitkoch, postupne uplatňovať estetické hodnotenie</p>	<p>zbierať prírodné mater. (kamienky, drievka, ...)</p>
	Grafomotorické cvičenia	Nácvik nového pohybu špirály. Kreslíme v 4 cm	pracovné listy

		linajkách špirálu zvnútra a tiež zvonka, rôzne veľkosti. Precvičujeme aj kruhy	predpísané a vylinajkované učiteľom
III.	Naučiť žiakov orientovať sa v obsahu ilustrácií detských kníh, citlivo ich vnímať a hodnotiť	Postupne sa zoznamovať s ilustráciami detských kníh, spoločne si čítať knihy, vysvetľovať obsah ilustrácie	detské rozprávkové knihy s ilustráciami
	Precvičovanie jemnej motoriky ruky a fantázie žiaka	V rámci tematického kreslenia správnou motiváciou zavádzať znázornenie vlnoviek a oblúkov: napr. zobrazujeme vodu, lem na šatoch, hornými oblúkmi kopce, stohy sena. Skúsiť zobraziť dej prečítanej Rozprávky	papier A3, fix, alebo voskový pastel, akvarelové farby
	Grafomotorické cvičenia	Precvičovanie vlnoviek v 4 cm (3 cm) linajkách, cez celý riadok aj menšie. Nácvik kreslenia horných oblúkov.	pracovné listy predpísané a vylinajkované učiteľom.
IV.	Rozvíjať zmysel pre priestor, priestorové formy	Výtvarne dotvárať hotové tvary (napr. škatule od liekov, syrov,...) na architektonické formy, tvarovať podľa fantázie, zlepovať ich, domaľovať Môže ísť o: dotváranie škatúl na domy, prípadne rozprávkové bytosti,	odpadový materiál (škatule, papiere ...), nožnice, lepidlo, farby (fixové, akvarelové)

Mesiac	Cieľ	Činnosť	Pomôcky
IV.	Uplatňovanie naučených zručností	Pozorovaním javov v prírode navodiť kreslenie, maľbu oblúkov - horných i dolných (oblé vrhy, domy z piesku, dúhu, oblúky na leme šiat, hlava človeka pri smiechu, plači: obočie, ústa...)	voskový pastel, rudka, výkres A4, A3.
	Grafomotorické cvičenia	Precvičovanie kreslenia zvlášť horných a zvlášť dolných oblúkov v 4 cm (3 cm) linajkách. Precvičovanie kombinácie horných a dolných oblúkov v riadku	pracovné listy predpísané a vylinajkované učiteľom
V.	Výchova zmyslu pre životné prostredie a krásy prírody	Pri vychádzkach vnímať a obdivovať krásy prírody (pozorovať rozkvitnutú lúku, záhradu, les a pod.)	

		Citlivo vnímať momenty v prírode: let vtákov, včiel, motýľov, tvary predmetov, živočíchov v prírode	
	Rozvíjanie zmyslu pre líniu a jej výraz	Zaviesť na základe pozorovaných javov kreslenie veľkých i malých slučiek ako aj oválov: napr. drôtený plot, vzorka na šatoch, let vtáka, ovály - chlieb, telo zvieratá, hlava človeka. Kreslíme tvary slučiek a oválov izolovanie i v rámci zasadenia do deja	grafický materiál, rudka, prepisovačka, voskový pastel, v kombinácii s akvarelovými farbami, papier A4, A5
	Grafomotorické cvičenia	Nácvik kreslenia najprv spojených slučiek v 4 cm riadku a potom veľkých a malých slučiek oddelene Zavedenie kreslenia oválov	pracovné listy predpísané a vylinajkované učiteľom
VI.	Vychovávať zmysel pre krásu prírody	Poznávať a rozlišovať rôzne štruktúry (dreva, kôry, listov) a výtvarne s nimi pracovať: zobrazovanie jednoduchých vetvičiek, kvetov; frotáž listov, vetvičiek; odtlačanie nafarbených listov, vetvičiek na papier	prírodniny: vetvičky, listy, kvety papier: pásy, rôzne kúsky odpadového papiera tempery, štetce
	Rozvíjať kresliaci pohyb ruky	V grafických cvičeniach a tematických prácach preopakovať naučené tvary: čiary, kruhy, ovály, oblúky a špirály	voskový pastel, fix, rudka, prepisovačka, rôzne veľkosti papiera

Mesiac	Cieľ	Činnosť	Pomôcky
VI.			akvarelové a temperové farby
	Grafomotorické cvičenia	Precvičovanie kreslenia veľkých oválov v 4 cm riadku, menších v 3 cm riadku. Kombinácia väčších a menších oválov v jednom riadku. Zavedenie kreslenia ostrých oválov (časť písmena a) do riadku	pracovné listy predpísané a vypracované učiteľom